

aveiten

Arbetets Vänner Huvudföreningen rf 4 | 2018

1918.

www.arbetetsvanner.fi

aveiten

är Arbetets Vänner,
Huvudföreningen rf:s
informationsblad för
föreningens medlemmar.
Tidningen utkommer
med 6 nummer per år.

71:a årgången

Utgivare:

Arbetets Vänner,
Huvudföreningen rf.
Annegatan 26, 00100 Helsingfors
www.arbetetsvanner.fi
e-post: info@arbetetsvanner.fi

T.f. redaktör:

Anna Kujala
mobiltel: 040 520 5436
e-post: anna@tipos.fi

Material till Aveiten

kan skickas per e-post:
aveiten@arbetetsvanner.fi

Ändringar gällande adress- eller personuppgifter tillställs föreningens kansli:

Annegatan 26, 00100 Helsingfors
e-post: info@arbetetsvanner.fi
tfn 040 7664 101

Ombrytning och lay-out:

Tipos Ab

Tryckeri:

Forsberg, Jakobstad
ISSN 0356-0384

Höstens nummer:

nr 5 har deadline 15.10.2018
nr 6 har deadline 26.11.2018

Pärmbild:

Fotograf: Anna Kujala

HÖSTENS KALENDARIUM

- 7.10** Promenadorienteringen, se sidan 5.
13.10 (Obs, lördag!) Månadsmöte kl. 15 före höstfesten.
Deltagarna bjuds inte på kaffe, men är välkomna på cocktailfesten som inleder höstfesten. Observera att separat anmälan behövs för att delta i själva festen.
13.10 Höstfest, "Taklagsmjölk" kl. 16. Se notisen på sidan 4.
25 och 26.10 Städtalko i föreningshuset med start klockan 10, se sidan 5.
6.11 Månadsmöte
6.11 Svenska dagen -fest, historieforskare **Aapo Roselius** föreläser om inbördeskriget 1918.
24.11 Höstsammankomst för AV-föreningarnas styrelser.
9.12 Månadsmöte och julfest

OBS! Datum kan vid behov ändra. Kontrollera närmare uppgifter under året. Föreningens styrelse sammanträder i regel en gång per månad, men vid behov oftare. Aktuella tidpunkter kan kontrolleras hos verksamhetsledaren. Arbets- & ekonomiutskottet sammanträder i regel en eller två veckor före ett styrelsemöte.

Föreningens funktionärer och förtroendevalda

Ordförande Sebastian Gripenberg
Tölögatan 14 B 15
00100 Helsingfors
tfn. 040 186 8009

Viceordf. Peter Oljemark

Verksamhetsledare
Niki Hamro
tfn. 044 766 4101
info@arbetetsvanner.fi

Disponent Dick Lundell
tfn. 050 539 0963

Vaktmästare Oskar Thesslund
tfn. 044 766 4102

Arbetets Vänner
Huvudföreningens Kulturfond:
Ordförande Rune Öhman
Viceordf. Maj-Britt Jensen
Sekreterare Yrsa Ranki

AV Huvudföreningens bibliotek:
öppet måndagar kl. 16.30–18.30
och torsdagar kl. 15–17.30

Bibliotekarie Åsa Laukonlinna
tfn 040 867 2675

Arbetets Vänner Huvudföreningen rf,
bankförbindelse

IBAN: FI7540551110000662

Föreningens medlemsavgift
år 2018 är 20 €.

Stiftelsen för AV Seniorhus sr
www.gullvivan.fi

Ordförande Carl-Johan Sanmark
Ekonom och disponent Niclas Ståhlberg tfn. tj. 010 837 0836
Direktör för hemmet Tuula Mervasto tfn. 050 5163 182
tuula.mervasto@scansolar.fi

Medlem Ben Idström
Medlem Annette Lindahl

Organisationernas framtid

Civilsamhället – allt från föreningar och stiftelser till fria grupper och nättaktivister – är en omistlig del av vår demokrati. Demokrati är mycket mer än de institutioner som nämns i en grundlag; president, riksdag och regering och oberoende domstolar. Demokratin behöver ytterst en folklig förankring för att fungera. Det behövs ett kitt som förenar medborgare. Civilsamhället är en del av det kittet. Enligt färskta siffror från statistikcentralen deltog 54 procent av befolkningen i Finland över 10 år i föreningsverksamhet under 2017. Det sågs ofta att föreningarna håller på att dö ut, men de facto har siffrorna inte ändrats nämnvärt sedan början av 1980-talet och i vissa åldersgrupper har aktiviteten ökat.

Det här är goda nyheter. Det är förstås i första hand roligt att vara aktiv i en förening, men liksom att äta färskta grönsaker är det inte bara gott utan också nyttigt. Bland mycket annat lär man sig att kompromissa och att förlora, det är livsviktiga färdigheter i en demokrati. Insatserna är sällan höga i ett ordförandeval eller på ett höstmöte när budgeten slås fast. Men just därför lär vi oss att lita på varandra – och den här tilliten spiller över till andra områden av livet. Det här sociala kapitalet är en viktig ingrediens för att demokratier skall fungera.

Jag undanber mig gärna dystra profetior om föreningarnas undergång. Och de färskta siffrorna visar att det inte finns någon allmän kris. Det betyder inte att inte enskilda föreningar kan vara i ett dåligt läge. Alla föreningar behöver konstant fundera på sitt uppdrag och hur väl det genomförs.

Jag tror att föreningslivet i Finland har tre övergripande utmaningar. De gäller också för Arbetets Vänner.

Kreativa föreningar

Föreningarna måste hitta nya sätt att driva verksamheten, som fångar det som lockar folk till dem – utan att låsa deras engagemang i stelbent administration. Det finns en nästan patologisk fokus i många organisationer på stadgar och formalia. Det är visserligen viktigt, lite som husets grund. Den måste stå på plats innan resten kan byggas. Men få är intres-

serade av att sätta sin allt dyrbarare fritid på byråkrati i ordets negativa bemärkelse (det finns även positiva konnotationer hos begreppet!). Fokus på formalia handlar oftast de facto om bristande förtroende. Nya medlemmar lockas av idéer, visioner och konkret verksamhet, inte av konflikter om hur stadgarna ska tolkas. Martin Luther King sade inte "jag har en verksamhetsplan". Framtidens föreningar måste vara flexibla och möjliga, omedelbara och kreativa.

Kommunikation

Organisationerna måste bli betydligt bättre på att berätta om allt de gör och åstadkommer och vilken betydelse det har. Nätet och sociala medier är bara en del av den här utmaningen. Det svåra är inte att hitta kanaler – de kommer och går – utan att tydligt kunna dela sin egen förenings berättelse; i vårt fall vad som gör AV till AV. Dessutom måste den interna kommunikationen vara i skick. Det är en tacklös lott att syssla med kommunikation, det är få saker som det klagas på så mycket som kommunikation. Men det är inte en fruktbar inställning, här passar liknelsen om droppen som urholkar stenen; det gäller att informera på nytt och på nytt och på nytt.

Samarbete

Föreningar måste också bli bättre på att samarbeta med varandra och ibland med helt otippade aktörer. I Helsingfors finns det exempelvis flera föreningar med en liknande profil. Ibland borde de här föreningarna våga lämna sina egna cirkel och slå ihop sig kring större gemensamma satsningar. Större är inte alltid bättre, men ibland hjälper det att vara stor. En större satsning syns och hörs sannolikt bättre än om alla pysslar med sitt eget i det tysta. Samarbete ger också alltid nya impulser och idéer och eftersom många föreningar kämpar med liknande utmaningar tror jag det finns mycket de kunde lära sig av varandra.

Sebastian Gripenberg
Ordförande

Understödsstiftelsen för Arbetets Vänner Huvudföreningen sr lediganslår

STIPENDIER

ur dess Kulturfond

År 2018 stöder fonden finlandssvenskt kulturarbete i olika former med cirka 95 000 euro. Fonden finansierar småskalig verksamhet och delfinansierar större projekt vilka faller inom ramen för fondens ändamål. Stipendierna kan sökas av privatpersoner och organisationer.

Information om fonden och ansökningsförfarandet finns på www.understodsstiftelsen.fi.

Enbart ansökningar som kommit Understödsstiftelsen tillhanda via stiftelsens elektroniska webbtjänst senast 24.9.2018 behandlas.

Stipendierna delas ut i december 2018.

AV-iten söker REDAKTÖR

AV-iten är föreningens viktigaste informationslänk till alla medlemmar och utkommer med sex nummer per år.

Vi söker en redaktör för att koordinera tidningens innehåll tillsammans med andra ansvarspersoner och aktiva. Framförallt söker vi en noggrann och kreativ person med en säker språkkänsla och framförallt ett varmt intresse för AV.

Du behöver inte sköta layout eller kontakter till tryckeriet. Du behöver inte heller ha erfarenhet av motsvarande uppdrag, men det är givetvis en merit. För uppdraget betalas ett arvode. Uppdraget kan inledas enligt överenskommelse.

Tag kontakt med föreningens ordförande Sebastian Gripenberg, 040-1868009 eller gripenberg@gmail.com för att anmäla intresse.

Nybörjarkurs i ROUND DANS

En nybörjarkurs i Round dans ordnas på Arbetets Vänner Huvudförening Annegatan 26, festsalen, onsdagar klockan 15–16.

Roundance är en pardans där alla dansar varje dans efter en viss koreografi. Koreografin behöver man inte kunna utantill, utan ledarens röst säger ovanpå musiken, vilka steg man ska ta lite i förväg. Stegen sägs på engelska, round dansens internationella standardspråk. Man dansar till vanliga dansrytmer som till exempel vals, two-step, rumba, cha-cha mfl. Kursen leds av **Christian von Alftan** och **Gunilla Cavonius**.

Förfrågningar och anmälningar tas emot av Christian von Alftan via e-mail Christian.von.Alftan@IKl.fi eller i andra hand via telefon 0405441649. I anmälingen bör ingå namn, e-postadress och telefonnummer.

BOKHÖSTEN har inletts

Bokklubben inledde höstterminen onsdagen den 12.9. klockan 18.00 i klubblokalen.

Månadens bok är "Lady Chatterleys älskare" av **D.H.Lawrence**, sedan följer; "God Morgon" av **Susanne Ringell** 10.10 och 14.11 "Ondska" av **Eirikur Örn Norödahl** och höstterminen avslutas 12.12. med "Förlåten" av **Agnes Lidbeck**. Samtliga tillfällen ordnas i klubblokalen.

Harjoitellaan yhdessä suomalaisia ja ruotsalaisia kansanmusiikkikappaleita ja vähän muutakin perinteiseen tyyliin korvakuuloita.

Kohderyhmänä kaikki, jotka osaavat jo hieman soittaa. Omat akustiset soittimet mukaan! Ryhmä on maksuton. Mukaan voi tulla myöhemminkin.

Torstaisin 13.9. alkaen klo 16.30–18.30. Naapurustilla 2, P-kerron. Ryhmän vetäjä: Leifh Azar, kansanmusiikko.

Finlandssvensken och kvartetter
Kansanmusiikkiryhmä/Leifh Azar
Kallioan Setlementti, Sääkseläntie 11
Kalliolan vapauspuistossa

Kallioan setlementti
Kalliolan kansanmusiikkiryhmä

"Taklagsmjölk" i oktober!

Välkommen till årets höstfest "Taklagsmjölk" 13.10 klockan 16 som firas till äran av att det gått 90 år sedan föreningshuset byggdes. Då taklagsölet hölls 28.7.1928 var det förbudslag så man måste bjuda på mjölk i stället för öl. Vi börjar festen klockan 15 med månadsmöte och föredrag om huset av arkitekt **Tuula Pöyhiä**. Efter föredraget bjuds på "taklagsmjölk" (också de som enbart deltar i månadsmötet är välkomna på "mjölk"). Till bords går vi klockan 17. Det serveras en tre rätters middag med drycker, vi underhålls av Octomus, allsång, AV-teaterns sketch, trevlig samvaro och dans!

Anmälningsskylt är 30.9

Pris 30 €/person

KRETSARNAS KALENDARIUM 2018

Sykretsen	Varannan tisdag 15.00–18.00, Källarsalen
AV-teatern	Repetitioner och föreställningar enligt schema, Festsalen
Folkdanslaget	Onsdagar 19.00–21.00, Kretsarnas sal
Sällskapskretsen	Varannan torsdag 15.30–18.00, Källarsalen
Bridgeklubben	Måndagar 18.00–22.00, Kretsarnas sal Torsdagar 18.00–22.00, Kretsarnas sal
Ungdomskretsen	En tisdag i månaden, Klubblokalen
Walentinakören	Tisdagar 18.30–21.00, Kretsarnas sal
Seniordansklubben	Tisdagar 16.30–18.00, Festsalen
Squaredanslaget	Torsdagar (squaredans) 18.15–20.45, Festsalen Onsdagar (rounddans) 16.15–17.45, Festsalen
Bokklubben	Andra onsdagen i månaden 18.00–19.30, Klubblokalen
Musikklubben	Fredagar 19.00–22.00, Klubblokalen
Konstklubben AV	Måndagar 12.00–15.00, Klubblokalen
Sandelssällskapet	Två träffar per år

Snart dags för STÄDTALKOT

Enligt önskan ordnas talko två dagar, med början kl. 10.00:

Torsdagen 25.10 2018

Fredagen 26.10 2018

Vänligen meddela ordförande eller kontaktperson i din krets vilken dag du har möjlighet att ställa upp. Vi bjuder på kaffe med dopp.

Vi ses i flitighetens tecken i andra våningen kl.10.00. Vi städar skåp och lådor mm. Du är också välkommen om du kommer senare.

Tack på förhand och välkomna!

Tuula Mervasto

Tfn 050 516 3182

Inbjudan till

AVH:S PROMENAD-ORIENTERING ÅR 2018

TID

7.10.2018 kl.11.00

STARTPLATS

Blåbärslandets parkeringsplats

RUTT

Promenadväg runt Blåbärslandet, en avstickare över bron till Fiskehamnen och tillbaka (kontroll nr.1)

SLUTPUNKT

Restaurang Alia på Blåbärslandet

TRAKTERING

1 kopp kaffe med semla och ett glas saft.

AVSLUT

Ca kl. 13.30

DELTAGARE

40-45 personer

TÄVLINGSFORM

Lagtävling för kretsarna med 4-mannalag, 5 kontroller där frågor ska besvaras

ANMÄLAN

Senast den 27.9.2018 kl. 14.00 till Niki Hamro, kansliet

TILL STARTPLATSEN

Med buss nr 16 från Järnvägstorget eller metro till Brändö, därifrån buss nr 16. Parkeringsplatser för bilister finns på Blåbärslandet

PRISER

1:a placering 50,00€ för hela laget

2:a placering 30,00€ för hela laget

Bridgeklubben

inom AV Huvudföreningen rf.

PROGRAM HÖSTEN 2018

SEPTEMBER

torsdag 20.09.2018

måndag 24.09.2018

Partävling

Parmästerskap del I

Förhandsanmälan senast 21.09.2018

Partävling

torsdag 27.09.2018

OKTOBER

måndag 01.10.2018

torsdag 04.10.2018

måndag 08.10.2018

Parmästerskap del II

Partävling

Mixed MP

Anmälan på Bilbo.

Partävling

Partävling

torsdag 11.10.2018

måndag 15.10.2018

torsdag 18.10.2018

måndag 22.10.2018

ti-to 23-25.10.18

torsdag 25.10.2018

måndag 29.10.2018

Partävling

Partävling

Bridgeresa

Partävling

Partävling

NOVEMBER

torsdag 01.11.2018

måndag 05.11.2018

torsdag 08.11.2018

måndag 12.11.2018

torsdag 15.11.2018

måndag 19.11.2018

torsdag 22.11.2018

Partävling

Partävling

Partävling

Höstmöte och Partävling

Partävling

Partävling

Individuellt mästerskap.

Förhandsanmälan senast 20.11.2018

Julsimultanen

Partävling

måndag 26.11.2018

torsdag 29.11.2018

DECEMBER

måndag 03.12.2018

torsdag 06.12.2018

fredag 07.12.2018

måndag 10.12.2018

torsdag 13.12.2018

måndag 17.12.2018

torsdag 20.12.2018

måndag 24.12.2018

torsdag 27.12.2018

måndag 31.12.2018

Partävling

Harald Nordbergs MP-minnestävling.

Anmälan på Bilbo.

Board-A-Match, MP-lag.

Anmälan på Bilbo.

Partävling

Partävling samt %-tävling.

Julfest

Partävling

Ingen tävling

Partävling

Ingen tävling

Klubbkampen mot Ekenäs spelas i Helsingfors.

Datum meddelas senare.

Vårsäsongen börjar torsdagen den 3.1.2019

www.arbetetsvanner.fi

Dörrkod 1891.

Styrelsen för Bridgeklubben inom AV Huvudföreningen

AV och inbördeskriget 1918

”Signalen till upproret voro eldar, som natten till söndagen kl. 12 tändes i tornet på Folkets hus. Skaror af väpnade män och unga gossar tågade ut i staden och började patrulltjänst på gatorna. Dagen grydde regnig och dimmig. I arla morgonstund uppspikades överallt i staden en proklamation, hvari meddelades, att en verkställande kommitté tagit makten om hand och allmänheten uppmanades att för undvikande af blodsutgjutelse icke röra sig ute på gatorna. Denna varning ägnades ingen uppmärksamhet. Från tidigt på morgonen till sent på kvällen voro väldiga folkmassor i rörelse.”

Citatet ovan är från Hufvudstadsbladet 12.4.1918, där den stora rubriken på paradsidan lyder ”Det röda skräckväldet i Helsingfors”. Artikeln redogör för händelserna i Helsingfors 27.1–11.4.1918. Föregående nummer av tidningen hade utkommit redan 27:e januari, därefter var alla icke-socialistiska tidningar förbjudna tills tysk militär tog makten i Helsingfors i april.

AV:s rötter

För Arbetets Vänner var inbördeskriget inte helt oproblematiskt ideologiskt, även om man stödde de vita. Föreningen arbetade ända från sitt grundande för att klassmotsättningarna skulle minska. Till exempel enligt programmet som godkändes år 1906 ville AV bidra till att det konstitutionella åskådningssättet breder ut sig bland medborgarna och att det demokratiska åskådningssättet vinner terräng för att garantera en jämnare fördelning av medborgarliga rättigheter och skyldigheter.

AV har rötterna i den wrightska arbetarrörelsen, namngiven efter **Viktor von Wright**. Han talade för att förbättra arbetarnas ställning genom försiktiga reformer, som skulle lindra arbetarnas misär men utan att det blossar upp samhällsnedbrytande våldsamheter.

Initiativtagaren till den första liberala arbetarföreningen i Helsingfors var bleckslagaren **Frans Bergman**. Syftet var att sammanföra arbetare och arbetsgivare till en svensk sammanslutning för att förbättra arbetarnas ekonomiska och sociala villkor. Konflikter skulle avgöras genom överenskommelser och ömsesidig rättskänsla. Resultatet av det här initiativet blev bildandet av tvåspråkiga Helsingfors Arbetarförening år 1884, där von Wright blev mångårig ordförande tills han petades från posten 1896. Ju större tillströmningen av arbetare som talade finska blev, desto mer övervägande upplevdes det finskspråkiga elementet. En del av de svenskspråkiga tyckte att deras språkliga rättigheter åsidosattes.

En svenskspråkig skara bröt sig ur Helsingfors Arbetarförening. De grundade en ny förening i januari 1891 med det neutralare namnet Arbetets Vänner i stället för att kalla sig arbetarförening, eftersom det i många arbetarföreningar på 1890-talet började märkas allt starkare socialistiska strömningar. Den första paragrafen i den nya föreningens stadgar löd: ”Föreningen, som har sin verksamhet inom Helsingfors stad, har till uppgift att sammansluta medborgare av olika samhällsställning till gemensam strävan för arbetarens bästa.”

Händelser före inbördeskriget

Första världskriget bröt ut 1914 och de internationella händelserna, särskilt utvecklingen i Ryssland, bidrog till att Finland förklarade sig självständigt 6.12.1917. Tiderna i det unga riket var på alla sätt oroliga. Det rådde livsmedelsbrist, inflation och arbetslöshet. Strejker och våldsamheter förekom. Rysk militär fanns kvar i landet. Det bildades beväpnade styrkor; borgerliga skyddskårer och socialistiska röda garden, som var i opposition mot varandra.

Bara några dagar efter att Finland förklarat sig självständigt i december 1917 sammanträdde föreningen till månadsmöte. I mötesprotokollet 9.12.1917 kan vi läsa bland annat:

”Undert. Valbäck egna den sedan senaste möte på ett så grymt vis af förvildade människor om lifvet bragts förra medlemmen af föreningen ock dess sångkör folkskolläraren **Alfred Bjön minnesord**. Till hedrande af den alldeles laglöst mördades minne reste sig de närvarande. Mötet beslöt därpå i enlighet med ett af undert. framlagt förslag att offentliggöra en kraftig gensaga [mot] de pågångna rövare – och mördardåden i vårt land.”

Valbäck som nämns i citatet är redaktör **F.J. Valbäck**, som innehade ordförandeposten 1906-1908 och var styrelsens sekreterare både när föreningen grundades 1891 samt i två omgångar senare, 1896-1902 och 1911-1922. Under inbördeskriget var redaktör **Victor Pettersson** senior ordförande.

Arbetets Vänner Teaterklubb hade bildats någon månad före självständighetsförklaringen, närmare bestämt 16.10.1917. Klubbens verksamhet kom raskt i gång. Trots att det bara var två månader kvar av året hann man uppträda vid elva olika tillfällen. Klubben hann också hålla sitt första årsmöte före kriget, 21.1.1918. I klubbens årsberättelse för år 1918 beskrivs spänningarna före krigets utbrott:

”Spelåret som började med ljusa auspicer och löften om en ifrig och liflig verksamhet, afbröts redan den 28 januari då det ödesdigra s.k. ”röda äfventyret” kom emellan. Detta intervall är så omtaladt och behandladt, för att det icke här närmare behöfver beröras. Vare dock sagt att A.V:s Teaterklubbs arbete på ett obehagligt sätt afbröts. En teaterafton skulle hållas å lokalen, då från de rödas ”råd” kom det goda rådet att tillställningar och nöjen finge hållas. Då skildes man med underliga känslor och aningar om hvad komma skulle. Medlemmarna, de manliga, kommo en del in i ”de hvitas” led och all tanke på teater var naturligtvis borta.”

13.1.1918 hölls AV:s sista månadsmöte före kriget. Guvernören **Edvard Krogius**, som för övrigt varit AV:s ordförande 1909-1913, uppmanade medlemmarna att ivrigt ta del i de politiska och kommunala valen. På samma möte sade ordförande Victor Pettersson i sitt välkomsttal att det nya frihetsåret ingåtts med föga frid och fröjd, men desto mera nöd och elände. ”Sorgen öfver de oerhörda våldsdåd, som begåtts av så väl egna som främlingar bör dock icke hos oss förtaga hoppet på en ljusare framtid”.

Det blev inte en ljusare framtid. Oroligheterna trappades upp och under de månader kriget pågick låg AV:s egentliga verksamhet nere.

Till vardagen

På sommaren och hösten 1918 återupptogs AV:s och kretsarnas verksamhet så småningom. Redan i juni kunde man ordna den årliga sommarsysselsättningskur-

Åbo kasern, som byggdes på 1830-talet för ryska trupper, brann ner 12 april 1918. Bilden är tagen 17.4. barnen söker efter konserver och annat att tillvarata i ruinerna. Kasernen låg på platsen där Glaspalatset står i dag.

Foto: Gunnar Lönnqvist / Helsingfors stadsmuseum

Tyska officerare utbildar "vita" på Johannesplan år 1918 efter att de övertagit Helsingfors. Foto: Ivan Timiriasev / Helsingfors stadsmuseum

sen för arbetarnas barn. På kursen, som pågick klockan 10–13 ända till början av september både i Gumtåkt och i AV-huset på Annegatan, fick barnen lära sig praktiska saker som att utföra trädgårdsarbeten, slöjda och handarbete. Skörden och alstren fick barnen ta med sig hem.

Det var inte helt enkelt att återgå till vardagen. I Teaterklubbens protokoll nämns att färre än tidigare tagit del av verksamheten. Det antogs bero på att medlemmarna var upptagna med viktigare saker, till exempel med söka sig förtjänstmöjligheter. Och AV:s Sångkör, som bjudit in de andra AV-körerna att delta i en sångföreställning i Brunnsparken 21.5, var tvungen att inhibera då ingen av de andra körerna infann sig.

Årsmötet, som brukade hållas i februari, hölls år 1918 först den 2:a juni. Samtidigt var detta också det första mötet efter kriget. Därför är det inte konstigt att mötet präglades av andra ärenden än de som skulle behandlas enligt stadgarna – till exempel det självständiga Finlands statsskick:

”Diskussionen inleddes af undert. Valbäck, som i avseende till den ringa politiska mognad en stor del af vårt finländska folk visat o förhållit under den röda tiden – förordar ett af sunda lagar inskränkt konungadöme.”

Efter en kort diskussion enades man om att den regeringsform som under nu rådande förhållanden vore bäst var den inskränkt monarkiska. På mötet visades också uppskattning för jägarna och man tackade de tyska trupperna, ett antal tyska militärer var inbjudna som gäster till mötet.

Politisk aktör

Även om AV främst var en kulturförening, var man politiskt engagerad i sam-

hällsfrågor. Till exempel till ceremonierna i S:t Petersburg 5.4.1917, då de soldater och arbetare som dött i samband med februarirevolutionen hyllades, skickades ett telegram som löd: *”Evigt skall minnet af dem som gått i döden för Ryssland och därmed äfven för Finlands frihet, lefva bland oss svenska finländare”*. Vid den här tiden hade den ryska tsaren abdikert och landet leddes av **Kerenskij**s provisoriska regering.

Föreningen hade också deltagit i hyllningarna med sin fana i spetsen när prokurator **P.E. Svinhufvud** återvände från Sibirien, dit han deporterats 1914. Och när lantdagen upplöstes våren 1917 ordnade föreningen valmöten med de kandidater som den stödde, **Axel Palmgren** och **Henrik Ramsay**, vilka båda blev invalda.

Språkfrågan var central och man stod Svenska folkpartiet nära. Ett exempel är gammalfinska partiets uttalande våren 1917 som fick AV att reagera kraftigt. På månadsmötet 13.5.1917 godkändes följande gensaga:

”I anledning af de uttalande som gammalfinska partiet gjort vid sitt möte 5 maj 1917 nedlägger Arbetets Vänner sin bestämda protest mot, för det första uttrycket, att finskheten bör bringas till slutlig seger i vårt land, om därmed afses även den svenska befolkningens bosättningsområden, vidare mot de uttalanden som uppenbarligen afse att fränkänna det svenska språkets rätt att vara ett offentligt språk i vårt land. Ytterligare protesterar föreningen mot uttalandet att den till lärarnas tjänsteskyldighet hörande offentliga undervisningen institutet och högskolorna bör ske på finska språket, hvarigenom de studerandes rätt kränkes som ha svenska som modersmål

och talspråk. Med afseende på gammalfinska partiuttalandet att staten bör veder- samt främja och rikligt understöda sådana sträfanden, hvilka afse den finskspråkiga kulturen, fordra vi som skattedragande medborgare i Finland att också den svensk- språkiga kulturutvecklingen i vårt land bör främjas och understödas av staten. Föreningen klandrar sist skarpt det gammalfinska partiet för att genom sina särskildt vid ofvannämnda möte gjorda uttalande i nationalitetsfrågan uppvigla och uppägga det finskspråkiga folkelementet mot vårt lands svenska befolkning och därigenom bidra till vårt folk inre söndring och däraf följande försvagande. Genom sådana mot Finlands svenska medborgares och medborgarinnors nationella friheter och rättigheter här i deras eget land riktade uttalande som de ofvannämnda tvingar det gammalfinska partiet dem just till det som partiet vid sitt möte så bittert klandrar, näml. att sluta sig samman för närmandet af sin finländskt svenska nationalitet, hvilken har lika stort berättigande att finnas till, att befästas och förkofvras här i sitt eget fädernes land som den finska nationaliteten. Frihetens inträde i Finland firas sannerligen icke genom åtgärder sådana afsedda att undergräfvat svenska befolkningens i Finland nationella tillvaro.”

Den här artikeln baserar sig främst på uppgifter i AV:s protokoll och årsberättelser åren 1916–1919 samt de tre historiker föreningen publicerat. I samband med Svenska dagen-festen i november ger historieforskare **Aapo Roselius** i sin föreläsning en djupare analys av föreningarna under inbördeskriget.

Text:
Anna Kujala

Sykretsen

Kontaktp.
Jeanne-Marie Johansson
tfn 050 5704 184

Varannan tisdag kl 15,
Källarsalen.

AV-teatern

Ordf. Robin Sundberg
tfn 050 5849 883
effesundberg@spray.se

Folkdanslaget

Ordförande Antonia Palmén
av.hfors.folkdanslag@gmail.com

Instruktör: Margareta Rönn

Spelman Leith Arar

Onsdagar kl. 19-21, Kretsarnas sal

Sällskapskretsen

Ordf. Jeanne-Marie Johansson
tfn 050 5704 184

Varannan torsdag kl 16,
Källarsalen.

Bridgeklubben

Ordf. Tom Schubert 040 5278909
<http://www.bridgewebs.com/avbridge/>

Spelkvällar måndagar och
torsdagar 18.00 – ca 22
i Kretsarnas Sal

Ungdomskretsen

Ordf. Maj-Britt Hedvall
tfn 050 309 8268

Tisdagar en gång i månaden.

Walentinakören

Ordf. Pia Sundell
tfn 040 501 9105
sundellpia1@gmail.com

Dirigent Lauri Palin

Tisdagar kl 18.30-21,
Kretsarnas sal.

Seniordansklubben

Ordf. Inger Iiskola
tfn 050 3366 040
e-post: inger.iiskola@kolumbus.fi

Instruktör Ingegerd Blomander
tfn 040 7049 305

Tisdagar kl 16.30, Festsalen.

Squaredanslaget

Ordf. Jan Ekberg
tfn 040 553 664

Caller Kaj Wikholm

Torsdag 18.15-20.45, Festsalen.

Rounddans

Cuer Olof Staffans

onsdagar 16.00-18.00, Festsalen

Bokklubben

Ledare: Joanna Österman

Kontaktperson:
Christian Holmström
tfn 040 555 4761

Andra onsdagen i månaden
kl. 18-19.30, Klubblokalen

Musikkklubben

Kontaktperson
Lars Silén
040 7351 628
lars.silen@kolumbus.fi

Fredag kl 19, Klubblokalen

Sandelssällskapet

Kontaktperson Dick Lundell
tfn 050 539 0963
förnamn.efternamn@folkhalsan.fi

Konstklubben AV!

Kontaktperson Ylva Freudenthal
tfn 050 533 6363
ylva.freudenthal@gmail.com

Måndag kl 12-15, Klubblokalen

Föreningens telefonnummer

Verksamhetsledare 044 766 4101

Vaktmästare 044 766 4102

Arbetets Vänner Huvudföreningen r f, bankförbindelse IBAN: FI7540551110000662

